

LUPȚA

le combat

Director : Mihai Korne

Redactor : Antonia Constantinescu

Numărul 196

22 ianuarie 1993

COSTUL ABONAMENTULUI PE UN AN

În franci francezi

FRANTA
EUROPA

FRF 250
FRF 300

În alte valute tariful este majorat
pentru acoperirea cheltuielilor
bancare :
DM 100 - Fr. Elv. 90 - L St. 35

Cu avionul :

AFRICA
AMERICA DE NORD
ISRAEL
AMERICA DE SUD
ASIA
AUSTRALIA

FRF 350
FRF 400

USA 60 sau echivalent
USA 70 sau echivalent

125, Bureaux de la Colline - 92213 St-Cloud - France

Telephone : (33-1) 46. 02. 05. 40 - Tetex 633520F

Commission Paritaire N° 65481 - C;C;P; : 11 341 71 A Paris

Telefax : (33-1) 46.02.14.37

CAPĂȚUL ÎNCERCĂRILOR

Anul 1992 s-a încheiat. Un alt an prost în care produsul național brut al României a scăzut cu 16,5% față de 1991, când era deja inferior celui din 1990, care la rândul lui era sub cel din 1989 !

Dolarul SUA este oficial în jur de 480 de lei și la negru 750 lei, față de 180 lei în decembrie 1991, 35 în octombrie 1990 și 15 lei în ianuarie 1990. Pe piața mondială leul a pierdut în trei ani 98% din valoarea sa! Anul trecut inflația a fost de 9,2% pe lună ceea ce calculat în dobândă compusă revine la 285% pe an ! Puterea de cumpărare a leului este astăzi o treime (35%) din valoarea sa din decembrie 1991, ceea ce corespunde cu pierderea valorii sale față de dolarul SUA.

Bugetul țării care fusese chipurile opera unui specialist "finanțist", Theodor Stolojan, și prevedea un deficit de 85 ML (miliarde lei) s-a încheiat cu un deficit de trei ori mai mare, 241 ML. Comerțul exterior, care urma să fie echilibrat, s-a încheiat cu pierderi de 704 milioane Dolari, deoarece importurile au crescut cu 23,1% și exportul doar cu 4,6%.

Producția industrială a scăzut cu 20%, cea agricolă cu 7 milioane de tone și numărul șomerilor a depășit milionul, 10% din populația activă la 31/12/92.

Specialistul de anul trecut și-a luat zborul spre Washington lăsând altui specialist, un fiscalist, Nicolae Văcăroiu, sarcina sa conducă al treilea guvern de la căderea Ceaușeștilor și implicit să promită, ca și predecesorii săi, că redresarea situației va veni către sfârșitul noului an. Peste alte 12-15 luni un alt specialist îl va înlocui poate pe cel actual ca să facă bilanțul negativ al celor care l-au precedat și să facă noi promisiuni de redresare pentru 1994!... Astfel specialiștii se perindă, trec anii și se spulberă speranțele unui popor care a străbătut vremi îndeajuns de grele ca să nu le mai prelungească.

S-a vorbit mult înainte de 1989 și se vorbește mult și de atunci despre profesionalism în România. Desigur, după cinci decenii de stagnare sau regres, sunt numeroase lacune în toate domeniile dar acestea sunt mai puțin de ordin profesional cât structural. Nu am considerat niciodată ca orientările nefaste ale fostului regim se

datorau cu precădere incompetenței, ci mai cu seamă unor opțiuni politice. Industria grea implantată cu forța într-o țară lipsită de materii prime și energia necesară nu a fost o eroare, ci alegerea unei cîrmuiri care nu se putea menține decît prin constrîngere și aceasta s-a exercitat în cadrul marilor întreprinderi industriale, a cooperativelor agricole sau SMT-urilor, a blocurilor de 10 etaje cu 4,5 sau 6 apartamente la fiecare nivel și scară etc.

Prăbușirea Ceaușeștilor nu a pus capăt acestui sistem ci a înlesnit perpetuarea sa, în măsura în care iluzia schimbărilor a înlesnit menținerea vechilor structuri sub forme noi.

Nu din nepricepere ci din opțiuni politice fostul prim-ministru Stolojan, care este desigur un economist și un om de finanțe priceput, a amînat măsurile de privatizare, înlesnind în schimb, spolierea de către fosta nomenclatură a întreprinderilor de stat devenite teoretic autonome. Această spoliere este principalul imbold al privatizării, cînd, de fapt, o economie liberă modernă nu are nevoie să preia ruinele vechii industrii, care oricum nu pot fi modernizate, ci are nevoie să clădească întreprinderi noi, de talie mica sau medie care să corespundă nevoilor românești actuale. Acele întreprinderi care vor reuși ar putea ulterior să se orienteze către marea întreprindere pe măsură ce produsele lor vor putea pătrunde pe piața europeană sau internațională.

Din nefericire, economiștii români rămîn prizonierii investițiilor trecute. Fiindcă s-au cheltuit miliarde de dolari pe industrii nerentabile, se vor mai cheltui alte miliarde ca să le subvenționăm, fără ca cineva să aibe curajul să recunoască că această politica epuizează energiile unui popor sărăcit care nu o poate face. Constatăm cu îngrijorare că nici economiștii partidelor de opoziție nu au curajul sau perspectiva intelectuală pentru ca să preconizeze o soluție viabilă.

Discuția se poartă în mod steril pe tema accelerării sau frînării reformei și privatizării, cînd, de fapt, nu avem mijloacele de a menține în funcție, necum de a moderniza, o majoritate din întreprinderile construite acum un sfert de veac.

Adevărul se aude din cînd în cînd dar este repede înăbușit. Astfel, ministrul economiei declara recent că majoritatea minelor din Valea Jiului trebuiau închise fiind total nerentabile. Fie din oportunism sau din lipsa de discernămint, unul din economiștii opoziției s-a făcut purtătorul de cuvînt al etatismului explicînd doct dar neconvîngător că situația specifică a României cere menținerea unui sector etatist predominant.

Cînd ne aflăm în mijlocul unei piețe europene, situația specifică nu permite României să aplice metode economice, care au eșuat peste tot. Din cauza acestor metode constatăm zilnic că importăm din ce în ce mai multe produse pe care odinioară le exportam - începînd de la cereale și zahăr la mașini, țigete și energie.

Dacă există o situație specifică României, ea se situează pe planul gîndirii economice care a încremenit în dogmele etatiste de care, din păcate, marea majoritate a macroeconomieștilor de pe malul Dîmboviței nu reușește să se desbale.

Constituirea în decembrie 1992 a Societății Române de Economie nu ne îndreptățește la optimism. Cei 26 de membri fondatori se pretind reformatori față de marea masă a colegilor regrupați în Asociația generală a Economiștilor din România. Există, desigur, o diferență de nuanță dacă nu de clan, dar printre cei 26 figurează dnii Stolojan, Dîjmărescu și Isărescu care au condus și cel din urmă, guvernator al B.N.R., continuă să conducă economia și finanțele României de trei ani de zile.

Deși acești oameni sunt relativ tineri și în forța vîrstei, nu credem ca să poată pune România pe baze economice sănătoase pe calea urmată între 1990 și 1993.

Bilanțul anului 1992 este grav nu numai din cauza inflației, a șomajului și a deficitului bugetar și valutar, dar mai cu seamă fiindcă sacrificiile pe care acestea le reprezintă nu au servit la nimica. Ar fi fost preferabil să avem un număr dublu de șomeri, la care riscăm să ajungem oricum, dar să se fi închis întreprinderile a căror subvenționare epuizează resursele țării. Am fi putut porni pe o bază sănătoasă. Din păcate, actualul prim ministru vrea să readucă țara la punctul de plecare din 1989 și nimeni nu pare hotărît să-l împiedice.

N-am ajuns încă la capătul încercărilor.

Mihai KORNE

GÎLCEAVA OPOZANȚILOR CU OPOZIȚIA...

LIBERALII

În prima săptămână a lui decembrie a avut loc o întâlnire între Ion. I. Brătianu, președintele Uniunii Liberale Brătianu (fost parlamentar, actualmente ziarist și actor de varietăți) și Radu Câmpeanu, în vederea unirii forțelor liberale...

Nu cu mult înainte luase ființă *Grupul pentru reformă politică și morală PNL* (printre semnatari numărându-se dr. Ctin Bălăceanu-Stolnici - care a acceptat să candideze la președinția partidului la următorul Congres Național, Ioana Brătianu, Nicolae Enescu - vice-președinte PNL, președinți de organizații locale, etc), deoarece Delegația Permanentă PNL, de la sfârșitul lui octombrie, a escamotat abil analiza catastrofelei înfrângerii în alegerile din septembrie (de la 14% de voturi în mai 1990 la 2,5% în septembrie 1992...). Într-o scrisoare adresată membrilor și simpatizanților PNL, făcută publică prin cotidianul *"Meridian"* și *"Europa liberă"*, Grupul explica eșecul electoral prin echivocul situații PNL pe eșichierul politic, de vină fiind opțiunile discutabile ale lui R. Câmpeanu.

În 2 decembrie Biroul executiv PNL lua în discuție scrisoarea, trata pe semnatari de "veleitari" și excludea doi din cei 20 de membri pentru *"acțiune de scindare și subminare"*. Pedepsiții erau fostul secretar executiv PNL, Valeriu Stoica, și Radu Stroe. Primul dintre ei declara într-un interviu din *"România liberă"* că, prin aceste excluderi exemplare, s-a dorit dezbinarea și timorarea grupului, mai ales că excluderea tuturor ar fi echivalat cu o mărturisire asupra seriozității contestației. Într-un alt interviu (*"Cotidianul"*), același exclus declara: *"... devine tot mai evident în prezent că dl. Câmpeanu este prizonierul unor forțe oculte. Dumnezeu nu mai are libertate de mișcare. Și aceasta îl face nu doar să refuze dialogul, dar să și recurgă la măsuri extreme pentru împiedicarea acestei confruntări (...)* În realitate, actualul președinte PNL nu are mină liberă să intre în procesul de unificare al mișcării liberale." Întrebat dacă PNL, sub conducerea lui R. Câmpeanu, va face o "convenție liberală" cu PDAR, PUNR, MER, Valeriu Stoica a răspuns că, în măsura în care aceasta s-ar realiza va fi *"o forță politică foarte slabă și, pe de altă parte, o marionetă a Cotrocenilor, o opoziție de operetă"*.

La masa rotundă *"Liberalismul și liberalii"*, din 11 decembrie 1992, organizată de Alianța liberală (PNL AT și PNLCD), deși invitați, reprezentanții PNL și NPL (al cărui președinte, omul de afaceri Viorel Cataramă, e în tratative cu partidul lui R. Câmpeanu) n-au acceptat participarea la discuții. Au participat însă Grupul pentru reformă politică și morală, reprezentanți ai PAC-ului (care s-ar putea transforma, după congresul său din aprilie, în Partidul Civic Liberal), ai grupului liberal din UDMR, Adrian Severin, Victor Babiuc

(FSN), Virgil Pascu (MER), dar și doi reprezentanți ai grupului "Un viitor pentru România", Liviu Mureșan și Vladimir Pasti (grup desprins din FSN, dar rămas independent de FDSN), ambii foști consilieri ai președintelui Iliescu, abandonăți pare-se de Cotroceni.

Discuțiile de doctrină n-au împiedicat dezbateră în jurul celui mai important subiect, modalitățile de unificare a mișcării liberale, scopul principal al întâlnirii.

Părea astfel că forțele liberale, explodate în diverse formațiuni și reunite în jurul mesei rotunde realizaseră prin dialog o apropiere solidă în vederea Conferinței Naționale planuită pentru 18-20 februarie și care trebuia să fie actul de naștere al unirii a cel puțin două formații, PNL-AT și PNL-CD (care acționează deja împreună în parlament sub denumirea de Alianța liberală). Vremea fetei pulverizării a mișcării liberale lăsa impresia că a fost depășită. Chiar dacă Radu Câmpeanu, considerat sursa tuturor dezbinărilor, anunța și el o masă a tratativilor la care vor fi chemați reprezentanții tuturor fracțiunilor, inclusiv PAC (a cărui prezență în opoziția unită a fost unul din argumentele pentru care PNL a părăsit C.D. !...), tergiversând, în același timp, mult așteptatul Congres liberal.

Dar iată, fatalitate, nici liberalii "moderni, toleranți și pluraliști" nu reușesc, în ciuda atîtor calități, să scape de ridicolul loviturilor de teatru din lăuntru. În 16 ianuarie, 12 persoane din conducerea PNLCD anunțau ca dlui Vintilă Brătianu i s-a retras conducerea partidului, pasă-mi-te pentru abuz de putere în precipitarea unirii cu PNL-AT... Într-un alt comunicat (19/1) cei 12, în frunte cu N. Cerveni, erau dezavuați de restul conducerii care-și exprima încrederea în președinte.

ALIANȚA CIVICĂ CU ȘI FĂRĂ PARTID...

Alianța Civică a fost înființată în urmă cu mai bine de doi ani, din nevoia de morală și adevăr în viața publică, cu misiunea de a fi pe plan politic un liant al opoziției parlamentare și extra-parlamentare și, în plan civic, de a contribui esențial la modificarea mentalităților. Al doilea Congres A.C., desfășurat în 19 și 20 dec. 1992, nu avea doar drept scop alegerea noului Comitet Director, ci mai ales o redefinire a identității sale în contextul unor relații tensionate cu Partidul Alianței Civice. Partidului ieșit din rîndurile ei conducerea Alianței îi reproșează intenția de a reduce CDR doar la componenta sa parlamentară, care, de altfel, este criticată, nu fără motiv, pentru lipsa ei de ofensivă politică și legislativă.

Noul președinte al A.C. a fost ales Gabriel Andreescu, cei cinci vice-președinți fiind: Valerian Stan, Petre Mihai Băcanu, Laurențiu Ulici, Gh. Ceașescu, Nicolae Prelipceanu. Congresul, la care mai toate personalitățile opoziției au onorat dezinteresul celor care, *"fără să dorească puterea nu încetează să*

lupte pentru calitatea celor care o dețin", n-a reușit să fie și momentul unei concilieri durabile cu PAC. Incidentul unei Moțiuni care a aprins spiritele a fost transformat într-o soluție de compromis, la propunerea lui Octavian Paler adoptîndu-se o rezoluție prin care se invita la dialog conducerile A.C. și P.A.C. în vederea elucidării disensiunilor.

Dar n-a fost să fie. În 11 ianuarie 1993, dacă A.C. a venit cu aproape întreaga conducere, președintele și vice-președintele PAC, respectiv Nicolae Manolescu și Stelian Tănase n-au onorat adunarea cu prezența lor. A profitat însă presa care, prin întrebări, a reușit să afle detalii din dosarul de reproșuri...

Dialogul a fost înlocuit cu comunicate. Cel al A.C. precizează că absența celor doi lideri a dus la eșecul întâlnirii, formulînd trei principii: *"1. Cele două formațiuni politice sînt reciproc independente, manifestîndu-și libertatea de opțiune în toate problemele vieții politice; 2. este de dorit ca în virtutea apartenenței ambelor formațiuni la CDR, să se renunțe la disensiunile creatoare de confuzii și profitoare numai forțelor restaurației; 3. A.C. rămîne în continuare deschisă colaborării cu oricare din forțele politice democratice..."* În comunicatul său, din 13 ianuarie, PAC precizează că are libertatea de a decide nivelul și numărul persoanelor care să-l reprezinte într-o adunare, reproșează lui P.M. Băcanu de a fi publicat, înainte de data întâlnirii, liste fanteziste de participanți în *"România liberă"*, și sfîrșește cu o formulă protocolară despre disponibilitatea la dialog.

Dezamăgitor trebuie să fie pentru cei care au mizat pe sensul moral al "alianței civice", sintagmă prezentă în denumirea ambelor organizații, acest spectacol, ușor indecent, ca o scenă publică de familie....

DEMISII LA "ROMÂNIA LIBERĂ"

"România liberă" a fost singurul cotidian care n-a fost nevoit să-și schimbe numele după decembrie 1989, pentru că cei trei ziașiști M. P. Băcanu, Mihai Creangă și Anto Uncu, arestați și persecutați de regimul Ceaușescu, reveniți în redacție, transferasera asupra întregii publicații celebritatea contestației lor. *"România liberă"* a fost astfel și primul spațiu "revoluționar" al presei românești, consecvent în a denunța reflexele comuniste ale noii puteri, cu o vigoare a disperării, cu un patetism care a făcut din această publicație nu doar o lectură predilectă, ci un mijloc de comunicare pasională cu cititorii: un ziar iubit sau detestat cu patimă.

Între timp, peisajul publicistic românesc s-a diversificat într-o mișcare adesea haotică, presa și profesia de ziarist căutîndu-și febril rostul și rigorile, luptînd cu cenzura tehnică sau cu apetitul senzaționalului comercial, după 45 de ani de tipărituri de propagandă și dezinformare, etalate în apatia generală. În ciuda înmulțirii cotidienele, *"România liberă"* și-a conservat fidelitatea unui public radicalizat în opinii și în emoții politice, pe

COMUNICAT

Biroul de Presă al Majestății Sale Regelui dorește să informeze pe toți românii că, în ciuda tuturor eforturilor depuse, M.S. Regele a fost din nou împiedicat să petreacă Sfânta zi a Crăciunului în țară, amânând vizita pe care dorea să o facă la Timișoara și București. În virtutea datoriei pe care o are față de poporul Său, M.S. Regele a autorizat Biroul de Presă să dea publicității următorul comunicat:

Încă din vară, M.S. Regele a comunicat autorităților române intenția Sa de a accepta o serie de invitații adresate de nenumărate organizații civice și religioase. La cererea guvernului de atunci, dl Theodor Meleşcanu a venit la Geneva pentru a-l convinge pe M.S. Regele să amâne călătoria, pe care autoritățile o socoteau "inopportună", dar adăugând că imediat după alegeri, nu va mai exista nici un impediment în calea unei vizite. Mai mult chiar, dl. Meleşcanu a promis sprijinul său în facilitarea tuturor aranjamentelor necesare pentru o vizită "demnă", cu condiția ca să aibă loc doar după alegeri. Când Majestatea Sa a afirmat că nu poate avea în vedere nici o înțelegere sau compromis pentru a fi despărțit de poporul Său, vizita a fost interzisă.

Imediat după alegeri, Secretariatul M.S. Regelui a informat autoritățile de la București de intenția Suveranului de a participa la festivitățile de la Alba Iulia. Departele de a-și ține promisiunea inițială, autoritățile au invocat noi pretexte legate de perioada postelectorală.

Dorind să dea curs invitațiilor adresate de nenumărați români, Secretariatul M.S. Regelui a început pregătirile pentru o vizită de Crăciun, toate costurile asumându-le M.S. Regele. După ce o vreme autoritățile au pretins că nu au primit cereri oficiale de

"viză", treptat ele au trecut la impunerea unui număr tot mai mare de condiții. Printre acestea amintim : cererea de recunoaștere oficială a instituțiilor republicane, acceptarea unui control corporal la frontieră, ordinul ca mașina Regelui să nu devieze de la ruta fixată oficial, angajamentul regelui de a nu ține nici un fel de discursuri și cererea ca guvernul să decidă pe cine va întâlni Regele și unde.

Au apărut și amenințări directe. Reprezentanții Regelui de la București au fost avertizați că cea mai mică deviere de la aceste condiții va avea ca rezultat expulzarea Regelui și că există deja două avioane pregătite în acest scop, sau că Regele ar putea fi împiedicat să sosească în România din cauza "condițiilor climatice nefavorabile". Mai mult chiar, reprezentantul M.S. Regelui a fost sfătuit să verifice identitatea tuturor colindătorilor pentru ca printre ei să nu se strecoare vreunul din Basarabia. Majestății Sale Regelui i-a fost comunicat că nu este "recomandabilă" o vizită la București și că nu este binevenită nici cea de la Timișoara. Mai mult chiar, autoritățile au amenințat că acele persoane care nu vor respecta regulile impuse de guvern vor fi depeșite.

Condițiile impuse acum de autorități ating demnitatea întregii națiuni. Cei aflați la putere la București au afirmat de atâtea ori că Regele nu este cetățean român, dar condițiile pe care i le impun trec dincolo de ce ar putea fi acceptabil pentru un cetățean român, pentru un cetățean străin sau pentru oricare cetățean "particular". De Paști 1990, de Crăciun 1990, de două ori în 1991 și nu mai puțin de trei ori

în 1992 autoritățile de la București au procedat în același fel, oferind la început viza pentru a o retrage ulterior sau impunând condiții care fac din acordarea vizei o farsă. Aparenta deschidere a autorităților, urmată imediat de încercări clare de manipulare sau intimidare, ascunde un adevăr foarte simplu: în ciuda afirmațiilor contrare, autoritățile continuă să se teamă de prezența Regelui în țară pentru că știu că are o legitimitate națională pe care nici un fel de alegere, oricât de bine ar fi ea orchestrată, nu o poate oferi.

În numele datoriei sale față de toți românii, Majestatea Sa Regele respinge aceste metode neo-staliniste. Majestatea Sa Regele nu are intenția de a încheia un tîrg cu autoritățile care au manifestat o lipsă permanentă de respect atît față de domnia legii, cît și față de cele mai simple adevăruri. Regele a promovat dintotdeauna concilierea națională și de aceea nu va primi lecții de patriotism de la oameni educați pe băncile academiilor de partid de la Moscova și care incită de ani de zile la violență între români. Dreptul oricărui om de a se întoarce în țara sa nu este negociabil. Regele afirmă astfel doar unul din principiile comune tuturor țărilor democratice, un principiu acceptat de România în acordurile internaționale asupra drepturilor omului. În peste 40 de ani, Majestatea Sa Regele nu și-a încălcat niciodată jurămîntul făcut tuturor românilor și de aceea nu are intenția de a-l încălca astăzi.

Majestatea Sa amintește tuturor românilor că numai atunci cînd adevărata democrație va fi restaurată fiecare român se va putea întoarce acasă în pace și dreptate.

(23 decembrie 1992)

pag. 2

care confuzia genurilor - inflația comentariului subiectiv față de informație - nu l-a blazat, cu atît mai mult cu cît diabolizarea la care a fost supus cotidianul din partea puterii a construit în jurul lui solidaritatea obligată a opoziției.

Iată însă că, în 8 ianuarie, redacția "României libere" a explodat. P. M. Băcanu s-a autointitulat redactor-șef odată cu propunerea unui plan nebulos, cu accente comerciale, de remaniere a publicației, fără a consulta Comitetul Director, fără să convoace o adunare redacțională. Din cei șapte membri ai Comitetului Director, Mihai Creangă, Tia Șerbănescu, Florica Ichim, Teodor Șerbănescu, Raluca Stroe Brumaru și-au dat demisia. Semne premergătoare ale acestei crize existau, dar nimeni nu și-a putut închipui că solidaritatea unei echipe, cu un trecut și un prezent comun de rezistență morală, poate fi dizolvată printr-un abuz de putere, care părea identificabil numai în tabăra adversarilor ...

Deși numărul de luni se pregătește duminica și sîmbăta nu se lucrează, cei cinci din Comitetul Director care n-au fost de acord cu această bruscă și singulară decizie s-au dus la redacție, în 9 ianuarie, în speranța convocării, totuși, a unei discuții colective. În

zadar. Comunicatul formulat și dat publicității de M. P. Băcanu vorbea de disensiuni, fără să le precizeze natura.

Întrebîndu-l telefonic de la Paris, dacă demisiile n-au fost pripite, Mihai Creangă, care s-a ferit să analizeze resorturile deciziei lui P.M. Băcanu, a explicat că rezultatul ar fi perfectă încredere care domnea pe vremea alcătuirii statutului, acesta prevede că președintele director general numește pe redactorul șef care, la rîndul său, își numește echipa. Or, P. M. Băcanu, redactor-șef prin decizie personală, trecuse deja la înlocuirea celor cinci, înțîi rechemîndu-i în redacție pe Sorin Roșca Stănescu și Gabriel Mărculescu - care au refuzat -, procedînd apoi la numiri ierarhice din redacție.

S-ar părea că șansele de supraviețuire ale "României libere", a aceluia cotidian de care vorbeam mai sus, sînt compromise într-o redacție scindată în două tabere adverse și în absența competenței celor demisionați. Oricum, ediția ziarului din 14 ianuarie publica o scrisoare a celor cinci foști membri ai Comitetului Director în care aceștia cereau convocarea în cursul săptămîinii care urma a unei "adunări redacționale", "pentru a clarifica motivele și împrejurările demisiei noastre" și "răspunderile ce revin tuturor

membrilor Comitetului Director al ziarului și Consiliului de administrație al Societății "R", adunare în care "conducerea Societății "R" - dñii P.M. Băcanu, Ștefan Niculescu Maier și Anton Uncu - să prezinte un raport complet, dataliat, asupra tuturor afacerilor în care au angajat Societatea "R", sub semnătură proprie, și cum au fost cheluiți banii ziarului "România liberă", bani proveniți din abonamente, vînzare liberă, publicitate, contribuțiile acționarilor și donații externe"

P. M. Băcanu nu crede că "scrisoarea alăturată mai are vreo legătură cu linia politică a ziarului ori cu intenția noastră de a-i oferi cititorului mai multă informație decît pînă acum" și încheie : "Toate problemele de ordin administrativ care considerați că se cer lămurite vor fi clarificate în cadrul Adunării generale a acționarilor ce va avea loc, în conformitate cu statutul Societății, în termen de 30 de zile de la încheierea exercițiului financiar." E limpede, demisia rămîne demisie, și nu va fi o adunare redacțională, ci doar una a acționarilor Societății "R".

La peisajul agitat al opoziției românești se adaugă acum una din loviturile interioare cele mai grave, în care regăsim niște nefericite constante : velleitatea, confuzia competențelor, mania sciziparității...

Antonia CONSTANTINESCU

CUTREMURUL SINODAL

Proaspătul membru de onoare al Academiei Române, Mitropolitul Antonie Plămădeală anunța, după Sinodul de la Fanar din martie 1992, că situația Bisericii basarabene e ca și rezolvată, adică va ține de București. Patriarhul Alexei al II al Moscovei s-a supărat și a scris Patriarhiei că pactul Molotov-Ribbentrop n-are nici o legătură cu aspectele canonice. Mai complicat, Constantinopolul ține clar partea Patriarhului de la Moscova, fiindcă nici Biserica ucraineană n-a obținut autocefalia. Așa că la Chișinău a apărut o partidă rusofilă, în jurul arhiepiscopului Vladimir, iar la Bălți una românofilă.

O delegație a Adunării Eparhiale a Mitropoliei Basarabiei, formată din preoți și mireni, în frunte cu Episcopul Petru de Bălți a vizitat în 19 decembrie Patriarhia Română, solitând în numele credincioșilor și clerului aprobarea statutului de reactivare al Mitropoliei Basarabiei cu sediul la Chișinău, desființată acum peste patru decenii, și reintegrarea ei canonică în sînul Bisericii Ortodoxe Române. Actul patriarhal și sinodal a fost proclamat în timpul Liturghiei concelebrate din 20 decembrie.

Peste 4 zile, în 24 decembrie, Mircea Snegur considera că restabilirea Mitropoliei Basarabiei înseamnă "lipsă de stimă față de conducerea Moldovei și servește argumentele separațiștilor, contravenind cadrului juridic al R. Moldovei", evocînd și o declarație a lui Virgil

Măgureanu, conform căreia serviciile secrete române de informații pregătesc unirea. Iritați, agrarii din parlamentul de la Chișinău au cerut un referendum în care populația să se pronunțe pentru unirea Moldovei cu România sau aderarea ei la CSI. Democrații s-au opus, socotindu-l inutil din moment ce nimeni n-a cerut unirea, în schimb aderarea la CSI este o presiune permanentă. Oricum, fără a se ști cine a luat inițiativa consultării cetățenilor, situația bisericii și posibilitatea referendumului au devenit subiecte de adunări populare între Crăciun și Anul Nou în Basarabia. Dar în 30 decembrie, un purtător de cuvînt de la președinția Moldovei explica presei ca declarația din 24 decembrie a lui M. Snegur a fost interpretată greșit, nici vorbă de referendum. Dinspre București, în 5 ianuarie, era dată publicității la Chișinău scrisoarea Patriarhului către conducerea de la Chișinău în care actul din 20 decembrie era menținut pentru că nu atentează în nici un fel integritatea teritorială a Moldovei, credincioșii ruși puțînd să fie în continuare obedienți Moscovei. Președintele Snegur era, de asemenea, rugat de a face tot ce-i stă în putință pentru "încetarea calomniilor și persecuțiilor împotriva clericilor și mirenilor care doresc restabilirea comuniunii în biserica neamului și pentru acordarea cadrului legal de exercitare a dreptului fundamental al libertății de conștiință și cult". În fine, în 16 ianuarie, Parlamentul Moldovei trebuia să examineze Declarația președintelui față de Actul Sinodului privind reactivarea Mitropoliei Basarabiei în cadrul Patriarhiei Române.

OBSEDANTA IMAGINE

ADEVĂR SAU PROPAGANDĂ

"Tineretul liber" (27/X/1992) publica un articol intitulat "Nemaipomenita imagine" . Cum imaginea României a trecut, catastrofic, de la a provoca un entuziasm general în străinătate, la reacții de dezamăgire, neîncredere, cînd nu e indiferență, aflăm din acest articol că, în urma unei anchete peste hotare în legătură cu această transformare, s-a constatat cu stupoare " că lovitura principală nu a fost dată nici de brutalitatea minerilor, nici de criticile opoziției, nici de trecutul comunist al unor oameni politici (...), ci de felul cum a fost organizat procesul Ceaușeștilor și măsluirea cadavrelor de la Timișoara. Prin această poartă principală, deschisă suspiciunilor, au pătruns toate celelalte".

În procesul Ceaușeștilor - care a fost revăzut recent, la sfîrșitul lui decembrie 92 în Franța, în cadrul unei lungi emisiuni pe canalul "Arte" despre "Revoluția română în direct" -, puteau fi văzuți gen. A. Stănculescu și Virgil Măgureanu, ambii promovați de noua putere, unul ministru în două guverne, celălalt, de trei ani aproape, director al SRI!... Cît despre "sindromul Timișoara", sintagma a pătruns în limbajul curent pentru a semnala un abuz mediatic de amploare sau suspiciunea ziaristilor de a nu fi manipulați.

Într-un interviu publicat în "România liberă" (28 /XI/92), fostul ministru al culturii Andrei Pleșu, mărturisea că pe vremea cînd era în guvern, cum începea o colaborare reală cu un partener, "fie veneau minerii, fie apăreau reportaje cu handicapăți... Surveneau tot felul de evenimente politice care ne făceau mai curînd neplauzibili ca parteneri".

Revista "Lumea" a întreprins încă de la sfîrșitul lui octombrie (nr.44), o anchetă cu întrebarea "Ce credeți că trebuie întreprins pentru ca imaginea României în lume să fie corectă?" Radu Boroianu, pe vremea aceea secretar de stat la Ministerul Culturii, socotea că "imaginea României e în primul rînd o problemă internă" . Al doilea interviu era Caius Dragomir care pleda pentru "a vorbi despre noi înșine în termeni autentici", singurul remediul fiind adevărul. Dar, strategia noastră instinctivă și eronată, observa el, se situează fie în ponegrirea complexată a țării, fie în falsificarea partizană, în "imaginea" divinizată. Fostul director al Departamentului Informații considera că redimensionarea corectă a imaginii României nu poate fi făcută în nici un caz printr-o mașinărie de propagandă, ci "Printr-o enormă seriozitate, cu o civilizare la nivel național, cu o civilizare a politicii românești, o decizie pentru democrație și pentru reformă. (...) Occidentul a cheltuit miliarde de dolari ca să contracareze comunismul (...) și noi ne mirăm

pag. 6

Monopolul asupra hîrtiei și inflația din România vor duce în următoarele luni la falimentul multor publicații. Nu trebuie însă să dispară și cel mai serios și apreciat săptămînal de opinie politică, socială și culturală al opoziției democratice - "22".

Publicație cu adevărat independentă, editată de Grupul de Dialog Social (care nu are însă mijloacele financiare necesare ca să sponsorizeze o revistă în aceste vremuri grele), "22" trebuie să se întrețină doar din vânzare. Publicitatea, foarte redusă deocamdată în România, nu o ajută. Pentru categoriile de cititori defavorizate de șocul tranziției (pensionari, profesori, elevi, studenți, foști deținuți politici și veterani de război), redacția "22" a asigurat abonamentul cu preț redus (40%). O jumătate de an ele au fost sponsorizate de Institutul pentru Democrație în estul Europei, cu sediul la New York, dar în ultima jumătate de an sponsorizarea lor s-a întrerupt.

Rugămintile abonaților au determinat redacția să continue abonamentele cu preț redus (esențiale pentru răspîndirea unei informații corecte, mai ales în provincie), dar pierderile ei s-au accentuat în acest fel.

Singurul mod în care puteți ajuta revista "22" (și prin ea presa independentă și democrația din România) sînt abonamentele în valută făcute la sediul redacției. Cititorii din străinătate se pot abona la revista "22" depunînd costul abonamentului în conturile revistei de la Banca Comercială Ion Țiriac S.A. București: pentru dolari în contul 4020253230, pentru mărci în contul 4020253231, pentru F.F. în contul 4020253235 - cu specificația PENTRU REVISTA "22".

De asemenea, abonamentul se mai poate face trimițînd un CEC (money order) cu suma necesară pe adresa : Revista "22", Calea Victoriei 120, cod 70179, sector 1, București, România, cu specificația PENTRU ABONAMENT.

Costul unui abonament pentru zona europeană este de 72 de dolari pe an (36 de dolari pe 6 luni, 18 dolari pe trimestru) sau echivalentul în orice monedă convertibilă (120 DM anual, 60 DM pentru 6 luni, 30 DM trimestrial, 400 FF anual, 200 FF pentru 6 luni, 100 FF trimestrial). Pentru celelalte continente (așadar și pentru SUA) prețul unui abonament este de 80 dolari anual, 40 dolari pe 6 luni, 20 dolari trimestrial.

Cărți și presă românească la LIBRAIRIE DES LANGUES ATTICA
64 rue de la Folie Méricourt 75011 Paris Metro Oberkampf
luni 14-19; marți- sîmbătă 10-19 tel. 48 06 17 00

CÎTEVA OBSERVAȚII ÎN LEGĂTURĂ CU ISTORIA TRANSILVANIEI

"Între două vizite de lucru, în Ardeal, Ceaușescu face deodată semn șoferului să oprească. Iese din mașină, face câțiva pași și se apropie de un băiețel care se juca în iarbă, la marginea drumului. Îl studiază lung timp, intrigat, după care, vizibil înduișat, ia în brațe copilul și, mângându-i buclele blonde, îl întreabă pârîntește:

- Cum te cheamă, pui de dac ?

- Ianos ..."

Bancurile de acest gen, care circulau în anii negri ai răposatului "odios criminal", denotau un anumit simț critic și chiar o urmă de compătimire tot atît de surprinzătoare pe cît de reconfortantă. Cel puțin la prima vedere, fiindcă, de fapt, ceea ce îi agasa pe români erau mai ales nenumăratele exagerări, printre altele, pe tema, deloc nouă, a continuității daco-romane; iar nu faptul că reluarea în plin secol al 20-lea a unei asemenea teme ar fi putut jigni ungerii din Ardeal, constrînși să joace în public rolul ingrat al foștilor "cotropitori" care continuă să aibe "pretenții" pe pămîntul strămoșesc românesc.

Tot în legătură cu situația ungerilor din acea perioadă, Geza Szöcs scria, dezamăgit, în *L'Autre Europe* (n° 20, aprilie 1989) :

"Este minoritatea maghiară amenințată de etnocid, de a-și pierde identitatea națională. Da, însă trebuie notat că întreaga națiune românească este amenințată de deznaționalizare. (...) Există un aperttheid în România ? Bineînțeles că nu. Exigențele, visurile ungerilor din România sînt tocmai de a obține aperttheidul, de a dobîndi aceleași drepturi ca populația neagră din Africa de Sud (...) de a avea rezervele lor, ca indienii din America, cimitirele lor în care să nu poată nimeni intra cu buldozere ca să le demoleze, școlile lor, fie ele mai puțin fertile, de lucru în propriile lor rezerve, pentru ca să nu mai fie răspîndiți în toată țara, unde nimeni nu le cunoaște limba."

Oricît de pesimiste, literare sau subiective ar fi aceste rînduri, independent de eventuala intenție politică a autorului lor sau de recuperările la care s-ar putea preta ele, nu te pot lăsa indiferent. Cît despre simțul critic sau ipotetica compătimire amintite mai sus, ele apar cam derizorii...

Lectura Istoriei Transilvaniei lasă un gust amar celor favorabili, mai ales printre români, unei destinderi efective a relațiilor interetnice, atît de explozive în contextul actual de criză acută economică și civilizațională care caracterizează România. Mă refer în special la anumite considerații privind elementul românesc din Ardeal, cu atît mai deplorabile cu cît această carte constituie o sinteză istorică prestigioasă a subiectului tratat.

Departa de lăudăroșenia gratuită și

răutăcioasă cu care ne-a obișnuit discursul naționalist românesc, mai ales din ultimile decenii, tonul adoptat de istoricii maghiari este în general neutru, ceea ce conferă o pondere deosebită modului ironic în care este tratată originea românilor din Transilvania (chiar între ghilimele și cu intenții ironice, faimoasa "patrie mobilă" a românilor menționată de Laszlo Makkai constituie un anacronism grosolan și dubios - cum oare un istoric poate să folosească noțiunea de patrie pentru acea epocă ?), tonului condescendent cu care sînt prezentate tentativele lor de afirmare socio-economică și politică (tentative într-adevăr tardive, dar era oare "vina" românilor ?) și accentelor cam prăpăstioase puse în evocarea creșterii, prin imigrație, a numărului românilor, a căror prezență devine din ce în ce mai stînjenoasă, în raport cu populația maghiară și germană.

Cît despre teza centrală propriu zisă a cărții, ea riscă să aibă pentru români efectul lamei ghilotinei : Transilvania era deja ocupată și organizată de unguri cînd românii au început să sosească, după secole de enigmatică pribegie, în această regiune. În sine, acest fapt n-ar fi grav dacă teza susținută de autorii *Istoriei Transilvaniei* ar avea ca unică funcție de a contrabalansa și astfel de a neutraliza teza românească, al cărui efect nu e mai puțin "tranșant" pentru ungerii din Transilvania, asigurînd acestora din urmă o binemeritată revanșă simbolică față de români care, din băștinași atotputernici, devin subit un fel de imigranți ingrați față de fostele gazde și stăpîni. În realitate, teza maghiară se situează, bineînțeles, la antipodul tezei românești, însă pe același teren, alimentează o mitologie compensatoare similară și consolidează această logică conflictuală fantasmatică, ca și teza românească.

Desigur, pusă în termeni istorici, problema legată de "primii ocupați" ai Transilvaniei este extrem de complexă și pasionantă. Însă, în perspectiva mizei politice, considerabile, care decurge inevitabil dintr-o asemenea problematică, și a pasiunilor deloc academice pe care le dezlănțuie, o observație metodologică elementară se impune. Rezum : dacă lăsăm la o parte cronicile care semnaleză prezența românilor la sosirea ungerilor - prea îndepărtate în timp (cronicile maghiare : *Gesta Hungarorum*) și în spațiu (cele bizantine : *Kekaumenos*, sau rusești : *Letopisetul de la Kiev*) ca să fie concludente - această prezență nu este confirmată de mărturiile directe, mai ales arheologice. Deci, ipoteza necontinuității românești în Transilvania se sprijină pe tot atîtea argumente ca și ipoteza continuității românești, susținută de istoricii români.

Faptul că nu a fost descoperite mărturii arheologice asupra prezenței românești în acea perioadă nu confirmă dar nici nu infirmă ipoteza românească, chiar dacă constituie un argument prețios în sprijinul ipotezei maghiare. În schimb, avantajul ipotezei românești este de a oferi o explicație mai verosimilă ponderei elementului românesc în Transilvania care, la mijlocul secolului al 18-lea, devine incontestabil majoritar, deci imigrația permanentă invocată de partizanii ipotezei necontinuității românești. Este motivul pentru care ipoteza continuității face unanimitatea istoricilor pe plan internațional, cum notează André și Jean Sellier, autorii unei lucrări de sinteză intitulată *Atlas des peuples d'Europe centrale*¹, bine documentată și nepărtinitoare a priori, destinată unui larg public, recent apărută în Franța.

Însă extrem de gravă este problema instrumentalizării acestor ipoteze, atît la români cît și la unguri, ridicate la rang de teze și transformate în convingeri naționale cu incidente evidente în actualitate, datorită largei și deseori insinuasei difuzări de care se bucură.

Atîta timp cît nu vor apare istorici, români și unguri, care, independent de opțiunile, de viziunile și de pozițiile lor, să se încumete să denunțe explicit rolul specific jucat de anumiți confrați naționali, oricare ar fi aceștia, în procesul de instrumentalizare politică a unor ipoteze științifice, prezentate abuziv ca teze științifice indiscutabile, istoriografia românească și maghiară vor putea fi considerate drept coresponsabile de tensiunea și conflictele interetnice din Ardeal.

Nicolas TRIFON

"Les Roumains, comme la majorité des historiens, pensent que les descendants des populations romanisées de Dacie se sont maintenus sur place (notamment en Transylvanie) à travers les siècles, quitte à se réfugier dans les montagnes (Carpathes méridionales) lors des invasions." (A. et J. Sellier, *Atlas des peuples d'Europe centrale*, éd. La Découverte : 1991, p. 132). În schimb, Henry Bogdan, spre exemplu, prezintă ipoteza maghiară ca o evidență în *Histoire des pays de l'Est* (éd. Perrin : 1990, p. 48). În acest caz avem de-a face, mai repede, cu o excepție.

Este de așteptat ca ediția franceză a Istoriei Transilvaniei să conducă anumiți autori francezi la o revalorizare a ipotezei maghiare în pofida ipotezei românești : din motive însă mai degrabă ideologico-politice, decurgînd din proximitatea Ungariei față de Occident, și umanitare, legate de discriminările contra ungerilor din Transilvania, decît propriu-zis istorice.

e o problemă de imixtiune în treburile noastre.

În numărul 46 al aceleași reviste (12-18 noiembrie), discuția pe această temă continuă cu parlamentarii. Dumitru Pâslaru (FDSN) era de părere că vina pentru proasta imagine a României în străinătate o poartă, pe de-o parte parlamentarii opoziției - care, peste hotare, una spun în plenul întrunirilor și alta pe culoare -, iar pe de alta s-ar datora unui fel de conspirație externă pentru că *"prin diverse canale se urmărește izolarea României în sensul de a nu fi primită într-un sistem de securitate"*. Deci trebuie cumințită opoziția și contracarate forțele obscure, pentru că imaginea negativă a României este o prejudecată. Spre deosebire de Caius Dragomir, D. Pîslaru crede în propagandă, adică în univocitatea poleii a ambalajului... Aflăm că s-a decis (și la sugestia PUNR) ca actualul guvern să aibă un *Departament al informațiilor, propagandei și imaginii publice*. O parte din acest departament se va ocupa de treburile interne *"propagandă guvernamentală și imagine"* și o altă parte va fi orientată spre străinătate ocupându-se *"cu editarea ziarelor, dotarea bibliotecilor, susținerea unor parlamentari din forurile legislative străine"*.

Ion Gavra (PUNR) îl ataca pe Caius Dragomir *"care a făcut politica FSN, nu a României"*. Dînsul dorește chiar de *"un minister al informațiilor care să facă efectiv propagandă românească peste hotare"*, fiindcă imaginea României *"mai este distorsionată datorită confuziei care se face între neocomunism și FDSN"*.

Ioan Timiș (FSN) crede însă că *"Ministerul de Externe ar trebui să-și restructureze și să-și reorganizeze unele compartimente care au funcționat și funcționează aproximativ după vechile modalități"* iar *"ambasadele românești ar trebui încadrate ca personal absolut nou"*. Cu alte cuvinte e tot o chestiune, în primul rînd, de politică internă și nu de ambalaj extern. Același lucru îl crede și Ion Diaconescu (PNTCD) care citează elocvent pe N. Titulescu: *"Dați-mi o bună politică internă și vă fac o bună politică externă"*.

"MARKETING CULTURAL" ?

Pentru Radu Boroianu, în interviul din *"Lumea"*, doar cultura poate fi un liant al societății românești, și doar prin cultură imaginea României poate ajunge în străinătate. Doar că prioritare sînt calculele financiare, iar mijloacele de promovare culturală se degradează deja în interior înainte de a mai putea deveni un vehicol de imagine.

Andrei Pleșu e și el de părere că este nevoie de *"un marketing cultural, de înțelegerea subtilă - nu populist propagandistică - a specificului național"*. Iar noul ministru al Culturii ar trebui *"să se*

sfătuiască cu valori culturale autentice, nu cu semi-valori sau false valori". Ajungem astfel, din nou, la o problemă de politică internă.

Mai nuanțat, Caius Dragomir făcea, tot în *"Lumea"*, și tot referitor la valorile culturale, o distincție lipsită de complexe: *"Noi sîntem cultivați, dar nu civilizați"*. Avem copii care cîștigă premii internaționale la concursuri și olimpiade, dar presa străină e atrasă de handicapați, orfelinate, copii străzii, nu doar fiindcă mass-media caută senzaționalul dar și pentru că într-o țară civilizată handicapatii și copiii străzii sînt tratați altfel. *"Iar imaginea unei țări este dată mai mult de civilizația ei decît de cultura ei."*

Pentru a contracara efectele "presei destabilizatoare" interne și externe, guvernul FDSN a trecut la organizarea unei *"contraofensive pe plan internațional pentru refacerea rapidă a imaginii României"* (A.M.Press). Astfel, Departamentul Informații, înființat și condus de Caius Dragomir, s-a separat de instituția purtătorului de cuvînt al guvernului, concentrîndu-se numai asupra *"promovării imaginii României în lume"*, departament condus de Virginia Gheorghiu și de care răspunde direct primul ministru, Nicolae Văcăroiu. Paralel, în cadrul Consiliului pentru Coordonare, Strategie și Reformă Economică, sub direcția lui Mișu Negrițoiu, va fi înființat un Departament pentru integrarea europeană, care are și el *"misiunea promovării imaginii României în lume"*. În fine, Ministerul de Externe și-a revizuit strategia aceleași "promovări", președintele Iliescu interesîndu-se personal de materializarea acestei majore sarcini.

A promova însă care imagine și cum? A puterii sau a României? A unui regim ale cărui evenimente întemeietoare sînt procesul Ceaușescu și cinica manipulare a numărului de morți la Timișoara și care, după trei ani, e ofensat că lumea nu se împacă cu tenacitatea tainei? Dacă se pornește de la disculparea colectivă a unei puteri care, inocentă fiind, s-a trezit victima conjurației internaționale și a trădătorilor din opoziție, se poate ajunge la un spectacol comic și atîta tot. Dacă "propagandă" imaginată de FDSN va perpetua confuzia între putere și țară, cum s-a petrecut pe vremea regimului comunist, rezultatul va fi tot atît de îndoielnic, cu atît mai mult cu cît această abuzivă substituție a murit odată cu zidul Berlinului... Și apoi, în situația economică a României, lipsesc mijloacele financiare pentru a vinde drept produs democratic complicitatea unei puteri față de parlamentari extremiști și publicații xenofobe. Și chiar dacă ar avea, Uniunea Sovietică a cheltuit pentru propaganda internațională între 3 și 4 miliarde de dolari anual, în anii '80, și nu i-a folosit la nimic.... *"Venind pe un fond negativ, oricît de multe ar fi informațiile pozitive, ele nu vor avea credibilitate"*, scria Michael Kunczik, în cartea sa *"Imaginea națiunilor și relațiile publice internaționale"*. Atîta timp cît imaginea care preocupă autoritățile românești este cea a puterii substituită României, strategia, oricît de abilă, n-are șanse de izbîndă în măsura în

care nu e acompaniată de o politică internă credibilă. Concepută din această perspectivă viciată de minciună, nici promovarea valorilor culturale românești nu poate avea rezonanța internațională pe care acestea o merită. Cultura românească e ea însăși ipotecată de suspiciunea pe care puterea din România o provoacă peste hotare.

Activitatea de cultivare a imaginii României trebuie deci să pornească, în primul rînd, de la adevăr, pentru că orice mistificare este pînă la urmă descoperită și are un efect cu mult mai dezastruos.

A.C.

SIMPOZION LA SINAIJA

La Sinaia a avut loc între 11 și 15 decembrie 1992, seminarul internațional pe tema *"Limba română, mijloc de comunicare și informare radiofonică"*, organizat de Departamentul Informațiilor Publice al guvernului și Radiodifuziunea Română. În afara numeroaselor gazde, în frunte cu directorul general al Radiodifuziunii, Eugen Preda, au luat parte și reprezentanți ai posturilor străine care emit în limba română: Cristian Mititelu directorul secției Europa de Est de la BBC, Robert Grillet, director general al Europei libere și N. Stroescu Stănișoară, directorul departamentului român de la E.L. Au mai fost reprezentanți de la Radio France Internațional, Vocea Turciei care are programe zilnice în română, radiouri locale care emit pentru diversele minorități românești de peste graniță ca Radio Seghedin și Radio Uigorod, ultimul pentru românii din Ucraina, radio Chișinău, radio Moscova, radio Kiev. Au mai participat oameni politici din opoziție, lingviști, istorici și sociologi. Seminarul a dezbătut următoarele teme: restituirea istoriei naționale, obiectivitate și sentiment, mediatizarea culturii române, viața politică și socială - receptare și interpretare virtuți și servituți ale limbajului publicistic actual, limbajul radiofonic, legislația audiovizualului cu participarea membrilor CNA. Unele dintre luările de cuvînd s-au referit la tehnica redactării unei știri, comentariului, reportajului, s-a discutat despre obiectivitate și independență.

Intervievat de Radio București, Cristian Mițitelu (BBC) declara: *"A fost impresionantă participarea, deși nu pot spune că a fost splendid organizată. A fost ceva spontan. Dacă spontaneitatea aduce niște virtuți în plus, înseamnă că reuniunea a beneficiat de ele, iar dacă spontaneitatea aduce niște lacune, le are și pe acestea. În mare, deci, consider că a fost o reuniune utilă. Ar fi fost și mai utilă, dacă n-am fi fost puși în situația de a improviza și dacă fiecare s-ar fi prezentat cu un referat bine gîndit de 10-15 minute care să fie un punct de plecare, fiindcă așa cum s-au desfășurat lucrările s-a ajuns de*

multe ori la repetare..."

Atenția deosebită acordată de oficialități seminarului intră în proaspăta strategie de seducție a românilor din diasporă și de ameliorare, totodată, a imaginii României în străinătate. Participanții au fost primiți de prim ministrul N. Văcăroiu la București, înainte de plecarea spre Sinaia, iar, la revenirea acestora la București, de președintele Iliescu, care trimisese și un mesaj, citit la Sinaia de Alex. Mironov, în care spunea, printre altele: "instituția prezidențială din România va avea în dvstră, întotdeauna, un sprijin de nădejde. Chiar și atunci, mai ales atunci, când emisiunile dvstră nu vor ezita să scruteze cu atenție activitățile președintelui, ale guvernanților. Sint sincer convins că avem mare trebuință de ochiul dvstră lucid și intransigent, devotat cauzei adevărului despre România și lumea în care trăim". La București, președintele mărtirisea că "nu avem legături foarte bune cu românii de pretutindeni (...) legătura lor cu țara nu e foarte bună" și "am fi mulțumiți dacă, pe această cale, ne-am face mai bine cunoscuți, înțelegi"... De altfel, discutându-se despre îmbunătățirea imaginii României în lume, Răzvan Theodorescu sugera mai ales posturilor de radio E.L., BBC și RFI să se ocupe mai mult de viața diasporei și de manifestările ei culturale de care ascultătorii din România ar fi cu deosebire interesați.

TEHNICA AMALGAMULUI

Într-o emisiune economică transmisă la televiziune, în 4 ianuarie a.c., în fața unor ascultători fără apă caldă și căldură în case, Ion Iliescu a adus vorba de clauza pe care n-a primit-o România, sugerând subțire că pe aici s-ar afla pricina dificultăților și nu în lipsa de previziune a autorităților administrative și tehnice. A încercat astfel să mute nemulțumirea populației asupra unei opoziții machiavelice și nepatriotice fiindcă: "în timp ce parteneri americani au pledat cu căldură pentru clauză (...) reprezentanții ai unor cercuri politice românești au pledat împotriva clauzei. Cu părere de rău trebuie să constat că, în ciuda celor spuse în campania electorală de dl. Emil Constantinescu și de dl. Coposu și de alți reprezentanți ai CD, apar în documentele Congresului, documente scrise, intervenții ale CD care se pronunță împotriva acordării clauzei, chiar un document semnat de dl. Coposu ca președinte CD."

În fapt e vorba de un amalgam tipic procedeele de dezinformare. Documentul cu pricina, din iulie 1992, aparține unui Comitet de români din USA, care considera că acordarea clauzei ar fi contraproductivă progresului democrației, înainte de alegerile din septembrie iar, după aceea, ar trebui acordată numai cu condiția ca noul guvern să demonstreze buna sa credință în desfășurarea

Mă numesc Mirccea Medrea, sint medic specialist radiologic, stabilit în ultimii 6 ani în exil în Heilbronn - Germania, unde conduc, după lupte înverșunate cu oficialitățile germane, un cabinet radiologic profilat pe diagnosticul computerizat (...). Fiind ca și mulți alți foști și actuali concetățeni ai mei interesat de îmbunătățirea unor stări de lucruri din țară, încerc instalarea unor aparate similare de diagnostic în orașul meu de baștină Cluj. M-am "repezit" pentru trei zile, între 27 și 30 decembrie 1992 în România cu speranța inițierii unor pași concreți în acest sens. Pe lângă avantajele imense privind mai ales diagnosticul *neurocardiologic*, întreprinderea ar reprezenta și o mîndrie cel puțin local patriotică dar și una de legătură europeană, următorul, unicul și cel mai apropiat aparat de rezonanță magnetică (în valoare de 2-4 milioane de mărci) fiind instalat la Budapesta.

Șederea la Cluj mi-a confirmat în bună măsură așteptările. Am găsit cunoscuți și vechi colegi care mi-au venit în întâmpinare în clipa în care au priceput despre ce e vorba.

Prea aventuroasa călătorie a început cu sfîrșitul, adică în jurul orei 18, în 30 decembrie

procesului democratic. Acest comitet se referea, printre alte documente, și la un raport asupra situației din România, în care însă nu există nici un paragraf referitor la clauză, semnat de președintele C.D. În acest raport se arătau erorile actualului regim, și, cum declara C. Coposu, într-un comunicat din 5/I/1993, "el ar putea fi semnat și în prezent". Fostul președinte CDR amintește consecvențele demersuri ale opoziției pe lângă oficialitățile americane, inclusiv cele ale delegației CDR - dnii Vintilă Brătianu și Nicolae Manolescu -, care a pledat la Washington pentru acordarea clauzei. De altfel, ultima demonstrație a fost chiar declarația din 28 nov., de la București, a congresmenului T. Lantos (v. *Lupta*, nr. 195). Cu câteva luni înainte, "Adevărul" (31/X/92) publica un interviu cu Mark A. Meyer, președintele Camerei de Comerț Româno-Americană în care acesta se bucura să constate, din contactele avute, că opoziția pledează pentru acordarea clauzei fapt ce, socotea el, "ar merita să fie consemnat pe prima pagină a ziarelor românești".

"Am luat această atitudine, precizează în încheiere comunicatul C. Coposu, deoarece

(două zile înainte de deschiderea granițelor Europei), la punctul de frontieră Borș-Oradea. Un șir nesfîrșit cu români și străini blocați la minus 10 pînă la minus 15 grade aștepta fără nici o explicație înaintea barierei de intrare în vamă. În vama propriu-zisă nu se întîmpla nimic, nici un funcționar nu catadicsea să întreprindă ceva. Pe la orele 20 un cetățean elvețian s-a aruncat disperat în fața unei mașini cu vameși care trecea în plină viteză pe lângă noi, la un pas de a fi zdrobit. Începuse să izbească capota "oficială" cu pumnii. A fost ridicat și dus... La 20,30 ni s-a dat voie (3-4 mașini pe rînd) să intrăm în vamă și fără nici o explicație sau scuze pentru absurditatea primelor 3 ore, vorbindu-ni-se cu spatele și cu "bă" am fost trimiși să plătim. "Ce să plătim?", fiindcă plăisem 50 de mărci pentru viza de intrare. "Cum ce, bă? Nu mai știi românește? Benzina." Pe scurt m-au trimis să plătesc două plinuri de benzină, măsură recentă de oprire a speculei. Ghișeu de schimb valutar era închis. Un polițist din apropiere mi-a recomandat răbdare pentru cîteva minute. Între timp, un tînr s-a apropiat de mine și de alții care așteptau deja la coadă propunînd un schimb la negru. Refuz. Insistă cu

argumentul că banii lui nu sint murdari. Nu cedez. Bat la geamul ghișeului. În cele din urmă se anunță un funcționar furios: "Ce vrei, bă? Nu vezi că-i închis?" Am înțeles jocul: cei doi erau pe-o mîndă. Și toate acestea în prezența polițistului... Am reușit după încă un număr de trăiri penibile și derutante să părăsim granița română. Pînă la destinație, în Germania, nu ne-a mai cerut nimeni vreun act sau vreo declarație.

Domnii responsabili cu granițele române! Specula poate fi, trebuie oprită prin control vamal... Dar ticurile puterii din vremurile comuniste sint din nou acasă în România. Aroganța puterii începe la Est de Borș-Oradea. Umilit, șicanat și derutat îmi dau seama de grotescul situației "specificului românesc" după 1989.

Domnule consul de la Bonn! România nu e amenințată din afară. Dușmanii ei sint înăuntrul granițelor și "bravii buni români", potenții de ieri, sint cei de azi, cu aceleași reflexe autocratice. Oricum, cererea mea de reînțetățenire din 18.11.1992 devine, în umbra experienței mele și indirect a celor ale cunoștințelor mele de la Cluj, prematură și, în consecință, cer, în lipsa unor explicații (scuze) oficiale, anularea ei.

**ABONAȚI-VĂ LA
LUPTA**

COMEMORARE

Cu ocazia împlinirii a 40 de ani de la exterminarea lui IULIU MANIU în închisoarea de la Sighet și a 30 de ani de la exterminarea lui ION MIHALACHE în închisoarea de la Râmnicu Sărat, PNȚcd vă invită la Serviciul religios care va avea loc duminică, 7 februarie 1993, la orele 11,30, la Biserica Misiunii Catolice, din 38 rue Ribéra, 75016 Paris (Metro Jasmin).

Cu o zi înainte, pe 6 februarie, la orele 15,30, în sala de conferințe a Misiunii Catolice din 38 rue Ribéra, dl CICERONE IOANȚOIU, vicepreședinte al PNȚcd, va evoca personalitatea lui Iuliu Maniu, după care se vor proiecta secvențe din ciclul "Memorialul durerii".

NAVĂ PENTRU NAVĂ

În 31 decembrie autoritățile iugoslave au sechestrat 4 nave românești, ca "răspuns la situația dificilă a unor nave iugoslave reținute în portul Galați", fapt dat publicității de autoritățile românești abia în 6 ianuarie, când s-a explicat că navele sîrbești au fost oprite în portul românesc datorită rezoluțiilor Consiliului de Securitate privind embargoul. Este vorba de navele "Vaslui" (încărcată cu motorină la Bratislava) și "Isaccea" (fără încărcătură) oprite în portul Bezdán, "Valea Albă" (încărcată cu zahăr și bușteni pentru țară) și "Europa" (încărcată cu minereu de fier în drum spre Linz), oprite în portul Belgrad. În 6 ianuarie autoritățile de la Belgrad comunicau ambasadei române ca navele "Valea Albă" și "Europa" continuă să rămîină blocate în portul Belgrad, echipajele putînd să se alimenteze normal. Amintim că nava "Drăgășani", formată dintr-un convoi de șleperi care transportau 2 200 tone zahăr și 600 tone tablă, a fost sechestrată 10 zile, începînd din 28 noiembrie 1992, în portul Apatin, ca răspuns la obligația autorităților românești de a aplica embargoul, oprind două vase cu motorină pentru Serbia. În 14 ianuarie, "România liberă" informa că delegația permanentă la ONU a României s-a adresat Consiliului de Securitate. Mai ales că o nouă navă românească, cu zahăr din Germania, a fost oprită în 8 ianuarie.

În 30 decembrie Consiliul de Securitate s-a angajat să ia în considerare problema fondului de compensație solicitat de țările afectate de embargou, printre care și România, care ar pierde între 2 și 3 miliarde de dolari.

AFP din 28 decembrie transmitea știrea, din surse croate, că alături de combatanții serbi s-ar afla voluntari din Rusia și România, informație a cărei realitate a fost contestată de Ministerul Ap. și Ministerul de Externe.

ROLAND DUMAS LA BUCUREȘTI

Pe 11 ianuarie, Roland Dumas a făcut o vizită la București, înainte de a se duce la Bratislava. Explicația ei oficială se referea la dezvoltarea cooperării franco-române. Evident însă că discuțiile cu omologul român și cu președintele Iliescu trebuiau să limpezească atitudinea României în eventualitatea unei intervenții militare în Bosnia, cu atât mai mult cu cît vizita la București a urmat imediat declarației ministrului francez pe RTL - *Le Monde* privitoare la liberarea cu forța a lagărelor de concentrare ale naționaliștilor sîrbi. După întîlnirea cu Ion Iliescu, Roland Dumas a lansat ipoteza că "*Franța și România ar putea exercita o influență acolo unde ele au posibilitatea s-o facă pentru a facilita rezultatele negocierii de la Geneva*". La conferința de presă, constată Sylvie Kauffmann în "*Le Monde*" (12 ianuarie), nici R. Dumas nici I. Iliescu n-au explicat natura acelor influențe. Acesta din urmă a subliniat însă excelența relațiilor Bucureștiului cu Belgradul, precizînd: "*Noi considerăm că o intervenție militară nu poate rezolva problemele, dimpotrivă, credem că ea le-ar putea agrava*".

De altfel "*Dimineața*", (5/6 XII/92), ziarul de obediență strict prezidențială găsea chiar embargoul aplicat de ONU "o ingerință a marilor puteri".

CASA ROMANEASCĂ

CENTRUL ROMAN DE CERCETARI DIN PARIS

Anunță conferința prof univ. ALEXANDRU CĂLINESCU (Universitatea din Iași și INALCO, Paris), intitulată "*Prezența lui Caragiale*", care va avea loc sîmbătă 6 februarie 1993, la orele 18, la Misiunea Catolică Română - 38 rue Ribera, 75016 Paris.

Asociația "*Jeremii de Moldavie*" organizează în profitul acțiunii sale umanitare în România un concert (din program - Mozart, Haendel, Lully, Verdi, Rameau) duminică 31 ianuarie 1993, în Biserica Saint Louis de Villemomble.

DECESE

ACADEMIA AMERICANO-ROMÂNĂ DE ARTE ȘI ȘTIINȚE anunță cu adîncă durere încetarea din viață, după o lungă și grea suferință a bardului român de la Hawaii, ȘTEFAN BACIU, cunoscut scriitor, poet, profesor universitar, luptător pentru drepturile omului. La recentul Congres ARA, Ștefan Baciu a fost ales membru de onoare al acestei instituții. Amintirea talentatului om de litere, sufletul unor publicații de poezie prin care a sprijinit talente românești în exil, care a dus fama culturii românești în multe din țările Americii Latine și în îndepărtatul Hawaii, va rămîine pentru totdeauna înscrisă în istoria literaturii române, a tuturor celor care l-au cunoscut și prețuit.

Sîmbătă, 16 ianuarie 1993, s-a stîns din viață la Cluj, marele om de știință, filologul ROMULUS TODORAN, profesor la Universitatea din Cluj.

Zdrobit de o mașină la Paris, a plecat prematur dintre noi, Mihai PULBERE, 35 de ani. Serviciul religios a fost oficiat în limba română de preotul catolic Dumitru Gabor, la 31 decembrie 1992, în biserica din Grisy-Suresne.

IN MEMORIAM

Pe 9 ianuarie a.c. s-au împlinit doi ani de la plecarea dintre noi a celui care a fost și va rămîine pictorul Mircea CIOBANU, una din cele mai talentate palate ale picturii contemporane românești și occidentale.

Mircea, fostul meu coleg și amic, nu mai avea nimic de învîțat. Cînd ne-am reîntîlnit în toamna lui 1984, la galeria Katiei Granoff din Paris, unde expunea, Mircea era deja la numai 34 de ani, un maestru desăvîrșit. Fostul elev al lui Corneliu Baba va deveni peste patru ani, în 1988, "Doctor Honoris Cauza" al Academiei Europene de Arte de la Paris.

Ciobanu, pictorul, sculptorul, graficianul, a fost unul dintre ultimii alchimiști ai culorii și ai forme din secolul XX, un titan rătăcit într-o lume de pitici.

Dumnezeu să-l odihnească-n pace!

Radu NEGRESCU ȘUȚU

STRADA CALDERON

Președintele Press Clubului din Franța, Emmanuel de la Taille, a remis în 13 ianuarie, ministrului de externe al României, Theodor Meleșcanu, 2 plăci cu numele lui Jean-Louis Calderon, pentru a fi puse pe o stradă din București, ca omagiu adus ziaristului de televiziune, mort la București în decembrie 1989. Proiectul aparține deputatului RPR, Jean-Claude Mignon, care se ocupă de relațiile cu noile democrații din Est și care constatare că la București exista o stradă cu numele lui J. - L. Calderon, stîngaci scris pe un zid...

NATURALIZARI

"Journal Officiel", din 20, 27 decembrie 1992, 5 și 10 ianuarie 1993 publică numele următoarelor persoane născute în România, care au obținut naturalizarea franceză: Dobrescu Dragoș Constantin, născut la București; Iliescu Dan Victor, născut la București; Iliescu Eleonora (n. Vintilă), născută la Calafat; Salman Dorina (n. Mîcu), născută la Valea Rea; Uscatu Marius Doinaș, născut la Horgești; Bildea Adriana, născută la Deva; Goncarencu Natalia, născută la Chișinău; Mironov Tatiana, născută la Constanța; Porumb Horea, născut la Cluj; Porumb Georgeta (n. Dumitrescu), născută la Reteag; Gabriel Tuvy, născut la Constanța, Margareta Tuvy (n. Ștefănescu), născută la București; Vintilă Francisca (n. Ștefănescu), născută la Brăila; Zaharia Sofia Adela, născută la București; Finkel Genia, născută la Chișinău; Popovici Ion Laurențiu, Basarab, născut la București.

ESPOIR ET DESESPoir A L'EST

Par Michel Korné

La chute des régimes communistes de l'Europe du Centre et de l'Est (U.R.S.S.), avait fait croire que l'avènement de la démocratie, de la paix, et de la libre entreprise étaient inéluctables. La chute non violente était sans précédent dans l'histoire des deux derniers siècles au cours desquels les empires et les régimes se sont effondrés par des révolutions ou des guerres.

Le phénomène a été attribué partiellement à la force des démocraties occidentales mais surtout à la crise économique des systèmes communistes. Aussi, après l'effondrement de ces systèmes, les pays industrialisés espéraient intégrer à l'Europe, sans risques et sans grands efforts, un marché de 450 millions de personnes, disposant de richesses naturelles et d'industries de base qui en faisait des partenaires solvables. Un vaste domaine devait s'ouvrir à la technologie et aux capitaux occidentaux de Berlin à Vladivostok.

La réalité a été différente. La plupart des économies de l'Est étaient bien au bord de la faillite, mais, débarrassées du communisme elles ne se sont guère redressées. Au contraire, elles se sont effondrées depuis à cause de l'inflation, du chômage et de la baisse de leur production, mais également à cause de la démoralisation générale de la population.

Sur le plan politique, les anciens dirigeants ont été remplacés mais les cadres moyens sont restés et forment une mafia redoutable. L'idéologie communiste a été abandonnée mais nous assistons à la restauration de méthodes de gouvernement semblables qui s'appuient sur une idéologie national-étatiste. La démocratie se limite à une relative indépendance de la presse et au vote libre mais dont les résultats sont souvent faussés par la fraude électorale. La mafia détient le pouvoir et l'exerce par la corruption, l'arbitrage et la violence.

Sur le plan militaire, le Pacte de Varsovie a été dissous et l'armée soviétique a été remplacée par les différentes armées des états de la C.E.I. qui ont succédé à l'U.R.S.S. Le risque d'une agression armée contre l'Occident s'est de ce fait atténué mais les ventes

d'armes nucléaires à des pays tiers constitue un danger non négligeable.

De nombreux conflits locaux ont éclaté dont certains se déroulent aux frontières du monde musulman et chrétien, au risque de réactiver les confrontations entre ces deux civilisations qui se sont affrontées militairement depuis douze siècles.

Face au communisme, la politique de l'Occident a été victorieuse. Le monde Occidental a su gagner la guerre froide sans combattre, en montrant sa supériorité militaire, son progrès technologique, sa richesse économique mais surtout grâce à l'espoir que la liberté, le bien-être et la justice sociale avaient fait naître dans l'opinion publique de l'Europe du Centre et de l'Est.

Cet espoir qui était aussi celui de pouvoir rejoindre l'Europe, a prouvé sa force en accélérant l'effondrement du communisme.

Le moral collectif, la confiance ou le manque de confiance d'un peuple, a été de tout temps un élément social et politique déterminant. Si ce moral est rarement évoqué c'est parce que, à la différence des phénomènes économiques ou sociaux il ne peut être quantifié et son évaluation laisse la porte ouverte à bien des interprétations.

La montée comme la chute du communisme montrent que le moral collectif est l'expression d'une force vitale qui peut être créatrice mais aussi destructrice. Sur le plan militaire - prise du pouvoir des Bolchevick en 1917, guerre civile et guerre 1941-45- cette force a été nécessairement destructrice. Elle a pu être créatrice sur le plan culturel - lutte contre l'analphabétisme ou économique - l'électrification de l'U.R.S.S. lors des premiers plans quinquennaux, mais elle s'est aussi tournée contre le régime pour entraîner en fin de compte sa destruction.

Lors de chacune de ces périodes, le moral collectif s'est nourri de l'espoir d'un changement profond possible. Lorsque cet espoir s'est évanoui en U.R.S.S., après le N.E.P., après la victoire sur Hitler en 1945 ou après Kroutchev et dans les autres pays après Budapest 1956, Prague 1968, Varsovie 1980 - il aura fallu attendre chaque fois près d'une décennie, sinon plus, pour qu'un nouvel espoir redonne l'élan du

changement.

L'espoir, qui a provoqué en Europe du Centre et de l'Est les changements de 1989 et l'éclatement de l'U.R.S.S. en 1991, a été depuis fortement ébranlé par les difficultés internes de ces pays mais aussi, et peut-être plus encore, par de nouveaux obstacles qui ralentissent l'unification de l'Europe, dont la disparité croissante des niveaux de vie entre l'Est et l'Ouest. L'Occident perd de la sorte un des atouts de sa politique. Ce n'est pas le seul.

La supériorité militaire occidentale devait assurer la paix et le droit en Europe. Les hésitations répétées de l'O.T.A.N à faire respecter le droit et la paix, ont également ébranlé les opinions publiques en Europe du Centre et de l'Est.

Il est difficile d'évaluer l'incidence néfaste de la guerre du Golf sur l'Europe du Centre et de l'Est (les ex-républiques de l'U.R.S.S.). Pour tous les habitants de ces états qui ont ployés sous la force pendant deux ou trois générations, la victoire inachevée sur Saddam Hussein a été un très mauvais exemple. Ceux qui souhaitaient l'avènement d'une Europe dans laquelle la justice puisse faire respecter la loi, ont perdu confiance cependant que les tenants de l'ancien système d'abus et de violences ont eu la preuve qu'ils pouvaient continuer à pratiquer impunément ces méthodes.

Pire encore, la victoire inachevée de l'O.N.U. risque de s'être transformée dans une défaite psychologique aux répercussions incalculables.

L'ancien rapport de forces nucléaires et conventionnelles entre l'Est et l'Ouest, avait relégué au second plan, voire même à l'histoire de la seconde guerre mondiale, le rôle des guérillas. Le fait que les troupes de l'O.N.U. n'ont pu faire cesser les combats en Bosnie ni même désarmer les bandes de Somalie, est considéré une preuve de l'impuissance Occidentale et encourage de ce fait les violences et les agressions locales.

La prochaine guerre ne sera plus celle des tranchées ni celle des blindés mais celle des tireurs embusqués pouvant se servir du fusil comme de la fusée. Pour le moment l'Occident n'a guère prouvé qu'il peut gagner une telle

Suite page II →

Si l'Occident ne peut gagner la guerre de guérillas, il ne semble pas non plus avoir de politique pour l'éviter.

Il est évident que la politique adoptée par l'OTAN à l'égard du Pacte de Varsovie n'était plus applicable à l'égard des états nouvellement formés dans lesquels l'autorité centrale est souvent contestée par les dirigeants locaux, civils, militaires et les héritiers du KGB ou des polices secrètes. Ces personnes et les groupes sur lesquels ils s'appuient ont rarement le sens des responsabilités que les dirigeants soviétiques ne pouvaient ignorer même lorsqu'ils étaient en conflit avec l'Occident.

Les dirigeants actuels savent que leurs décisions, les plus funestes, ont des portées limitées même lorsqu'elles aboutissent aux combats sanglants qui ont mis aux prises différents peuples de l'ex-U.R.S.S. en Asie, dans le Caucase, ou le long du Dniestre, ainsi que ceux de l'ex-Yougoslavie. Ces dirigeants considèrent ne pas encourir de risques majeurs personnels ni d'en faire courir aux groupes qu'ils représentaient.

L'inaction de l'Occident leur a donné raison et n'a fait qu'accroître leurs abus qui se sont généralisés jusqu'à transformer la majeure partie de l'Europe du Centre et de l'Est dans une zone d'insécurité.

L'Occident devient conscient du danger que cela représente pour sa propre sécurité mais il réagit lentement, de manière inappropriée, et surtout dans des domaines limités. Ainsi le danger de revente des armes nucléaires ou de leurs composants est suivi de bien plus près que la distribution des armes conventionnelles, alors que ce sont ces dernières qui alimentent les guerres locales.

L'Occident a négocié avec succès pendant deux décennies avec l'U.R.S.S. pour promouvoir les droits de l'Homme, dans le cadre des Accords de Helsinki. Cette politique de négociations a réussi car le régime soviétique était affaibli et ne pouvait se permettre de mettre en péril la Conférence sur la Sécurité et la Coopération en Europe (C.S.C.E.). La situation est différente avec les nouveaux interlocuteurs qui ont la mentalité de chefs de bandes. Pour ces dirigeants les accords négociés ne constituent pas des engagements mais des moyens pour gagner du temps en attendant des conjonctures plus favorables à des nouveaux coups de main.

Dans cette situation mouvante la politique des négociations est dans l'impasse.

En fait, les pays industriels n'ont pas encore élaboré une politique cohérente correspondant aux nouvelles exigences de respects des droits des minorités, de reconstruction de l'Europe du Centre et de l'Est et de son intégration dans

l'Europe Globale.

Une telle politique ne peut réussir que si elle parvient à faire renaître l'espoir des peuples de cette partie de l'Europe. L'espoir qui a vaincu le communisme peut également vaincre le chaos actuel. Encore faut-il que cet espoir se nourrisse de réalités et non de chimères. Parmi ces réalités la politique de l'Occident à l'égard de l'Europe de Centre et de l'Est représente un élément essentiel.

Cette politique ne peut être élaborée dans le seul cadre européen mais requière celui de la C.S.C.E., qui englobe les U.S.A. et le Canada. Les deux pays sont indispensables pour faire le contrepoids aux tendances de domination que l'on a retrouvées à travers les siècles, dans la plupart des grands états européens.

Les droits des minorités.

Le problème des droits des peuples et donc celui des minorités qui en découle a été délibérément ignoré dans l'Acte Final d'Helsinki. Pour ne pas contrarier l'U.R.S.S. qui connaissait la puissance explosive des nationalités, la C.S.C.E. s'est limitée à traiter des Droits de l'Homme, en mettant l'accent sur les libertés individuelles. Le résultat est que lors de l'effondrement du Communisme et de l'U.R.S.S., aucun mécanisme n'avait été prévu pour régler les différents entre nations et minorités.

Pour réaliser la Sécurité et la Coopération qui étaient à la base de l'Acte Final signé à Helsinki, il paraît indispensable de prévenir les conflits par des arbitrages, faire respecter ces décisions par une force européenne militaire ou de police afin de créer les conditions nécessaires à la coopération économique de l'ensemble du continent.

Dans ce sens, le Groupe de Paris et le Liaison Group de Londres ont proposé en Mars 1991 la constitution d'une Chambre Européenne d'Arbitrage qui ferait partie de la Cour Européenne de Justice, auprès du Conseil de l'Europe (le Combat 161 du 22/04/91).

Le redressement économique.

La politique de l'inflation contrôlée préconisée par le Fond Monétaire International a échoué dans beaucoup de pays de l'Europe du Centre et de l'Est. Elle n'a réussi qu'en Hongrie, Pologne et dans l'ex-Tchécoslovaquie où des investissements Occidentaux ont fourni les devises nécessaires pour aboutir à un cours de change relativement stable.

En Russie, comme dans la plupart des autres républiques de l'ex-U.R.S.S., en Bulgarie, en Roumanie et en Yougoslavie, l'inflation a accentué les antagonismes sociaux ou nationaux jusqu'à déboucher sur des guerres civiles. Dans tous ces états, elle a permis le retour au pouvoir de la nomenklature qui en prend argument pour freiner la privatisation.

La disparité des niveaux de vie entre l'Europe de l'Est et celle de l'Ouest a doublé ou même triplé depuis 1989. A ce stade, le rapprochement des niveaux de

vie dans les prochains cinq à dix ans ne peut réussir que grâce à des interventions Occidentales massives. Cela suppose des réformes monétaires par changement des monnaies en circulation, limités par exemple à trois mois de revenus moyen par personne, la création d'un fond de stabilisation de l'Europe du Centre et de l'Est au capital d'au moins 25 milliards U.S.D. à porter à 100 milliards sous trois ans, et surtout des grands travaux d'infrastructure (autoroute, chemins de fer, télécommunications, urbanisme, écoles, hôpitaux) financés mais également exécutés par les pays créanciers Occidentaux.

Ce n'est qu'en confiant les travaux aux entreprises occidentales, que l'on pourra rendre les investissements productifs, car le degré de corruption atteint actuellement par l'Europe du Centre et de l'Est, permet difficilement de confier des milliards de U.S.D. aux gouvernements ou aux entreprises de ces états. Les entreprises occidentales pourront certes sous traiter des travaux aux entreprises de chaque état, mais ce choix est à faire sur la terrain et sous la responsabilité des entreprises et non des gouvernements occidentaux.

Afin de faciliter le travail des entreprises Occidentales il nous paraît souhaitable qu'un statut juridique, financier et social unique soit conçu pour tous ces états ce qui aidera aussi à uniformiser leur législation.

L'intégration à l'Europe.

La disparité des niveaux de vie entre l'Est et l'Ouest, a implicitement retardé les perspectives de l'intégration des ex-états communistes au reste de l'Europe. C'est aussi la principale cause de la perte de confiance dans l'Occident des Européens du Centre et de l'Est. Pourtant sur ce plan les négociations entre la C.E.E. et certains états ont beaucoup avancé. Le mérite en revient en grande partie à la Commission de Bruxelles qui, contre vents et marées, a poursuivi la préparation de l'intégration institutionnelle alors même que les obstacles économiques mais aussi politiques (retour de la nomenklature au pouvoir, conflits militaires en Yougoslavie et dans l'ex-U.R.S.S.) ne faisaient que s'accroître.

D'autres aspects sont plus inquiétants, notamment l'afflux des réfugiés, qui a provoqué en Allemagne surtout mais dans d'autres pays également, de violentes réactions xénophobes, dont les effets peuvent se prolonger.

Du coup, l'intégration n'est plus uniquement un problème économique et politique mais également social et culturel, qui demande à l'Occident d'adopter une politique à long terme dans tous ces domaines.

Le premier but doit être de rétablir l'espoir et la confiance des Européens du Centre et de l'Est dans leurs propres forces.

Dans un prochain article, nous préciserons les idées énumérées ci-dessus.